

Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/172881,Uroczystosc-oznaczenia-grobu-powstancow-slaskich-Wincentego-i-Jadwigi-Baronow-zn.html>
04.05.2024, 04:56

**Uroczystość oznaczenia grobu powstańców
śląskich Wincentego i Jadwigi Baronów znakiem
pamięci „Tobie Polsko” - Bielsko-Biała, 3
listopada 2022**

3 listopada 2022 r. na cmentarzu parafialnym pw. św. Barbary w Bielsku-Białej przy ul. Cyprysowej odbyła się uroczystość oznaczenia grobu powstańców śląskich śp. Jadwigi i Wincentego Baronów znakiem pamięci „Tobie Polsko”. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach we współpracy z Urzędem Miasta Bielsko-Biała. W uroczystości wzięli udział: Władysława Baron – synowa powstańców śląskich wraz z rodziną, Jan Kwaśniewicz – naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa w Katowicach, Wiesław Maj – naczelnik Wydziału Gospodarki Miejskiej UM Bielsko-Biała, ks. dr Grzegorz Klaja – proboszcz Parafii pw. św. Barbary w Bielsku-Białej, kpt. Jan Dąmbrowski – Światowy Związek Żołnierzy AK, Piotr Ryszka – prezes stowarzyszenia „Dom Polski”, Eugeniusz Osika – prezes Związku Sybiraków, harcerze ZHP i ZHR oraz młodzież szkolna z pocztami sztandarowymi.

Uroczystość rozpoczęła się mszą świętą w Kościele pw. św. Barbary w Mikuszowicach Krakowskich.

Instytut Pamięci Narodowej reprezentował Jan Kwaśniewicz naczelnik OBUWiM w Katowicach, który poprowadził uroczystość. Po przywitaniu gości przybliżył zgromadzonym genezę akcji „Powstańcy to wiara, nadzieja i cud! Ocalmy groby powstańców śląskich od zapomnienia” oraz symbolikę znaku pamięci „Tobie Polsko”. Podczas uroczystości przybliżył również życiorysy powstańców zgromadzonym gościom. Następnie Jan Kwaśniewicz dokonał oznaczenia grobu, a zgromadzeni goście złożyli kwiaty. Nie zabrakło także modlitwy, którą poprowadził ks. dr Grzegorz Klaja. Na zakończenie głos zabrała Władysława Baron dziękując wszystkim za zorganizowanie uroczystości i uczestnictwo.

Jadwiga Baron. Fot.
WB.H

Wincenty Baron. Fot.
WB.H

Wincenty Baron (s. Klemensa i Pauliny z d. Murłowska) urodził się 19 stycznia 1891 r. w Rokicie (niem. Rokitsch) w powiecie kozielskim. Uczęszczał do szkoły powszechnej w Rokicie, Kędzierzynie i Koźlu, gdzie ukończył 8-letnią edukację. W latach 1905-1908 uczył się w szkole muzycznej w Prudniku. Po zakończeniu edukacji wstąpił jako ochotnik do 4 Pułku Huzarów im. von Schilla w Oławie (niem. Ohlau). Następnie służył w 5 Pułku Artylerii Lekkiej w Szprotawie (niem. Sprottau). Podczas I wojny światowej brał udział w walkach toczonych na froncie zachodnim, wschodnim oraz tureckim. Tafił 20 września 1918 r. do niewoli angielskiej w Kairze w Egipcie. Po powrocie do kraju w listopadzie 1919 r. - jako podoficer armii niemieckiej - otrzymał trzymiesięczny urlop. Od 25 listopada 1919 r. do 15 lutego 1920 r. pełnił służbę w Polskiej Organizacji Wojskowej. Następnie wyjechał na Górny Śląsk, gdzie w 1920 r. był zaangażowany w działalność Polskiego Komisariatu Plebiscytowego. Natomiast w dniach od 3 maja do 28 lipca 1921 r. działał w strukturach POW Górnego Śląska na terenie powiatu kozielskiego. Podczas II i III powstania śląskiego walczył początkowo w kompanii dowodzonej przez por. Szrama, jednak po rozwiązaniu kompanii w czasie walk toczonych pod Kędzierzynem, wszedł w skład 8 pułku pszczyńskiego dowodzonego przez kpt. Rataja, w którego szeregach walczył pod Górą Św. Anny. Po zakończeniu walk powstańczych przebywał w obozie dla uchodźców w Goczałkowicach. W 1922 r. wstąpił do 23 Pułku Artylerii Lekkiej, a w 1926 r. został przeszerogowany na własną prośbę do 21 Pułku Artylerii Lekkiej, który stacjonował w Bielsku. Został przeniesiony w stan spoczynku 31 lipca 1934 r. Po wybuchu II wojny światowej Władysław Baron ukrywał się ze względu na swoją przeszłość powstańczą. Jednak został aresztowany w październiku 1939 r. przez Gestapo i osadzony w więzieniu w Rybniku. Został zwolniony z więzienia wiosną 1940 r. Za działalność niepodległościową został odznaczony Krzyżem na Śląskiej Wstędze Waleczności i Zasługi, Medalem Niepodległości oraz Medalem za Wojnę. Zmarł 13 marca 1943 r. w Mikuszowicach (obecnie Bielsko-Biała).

Jadwiga Baron z d. Magiera (c. Pawła i Marianny z d. Głombik) urodziła się 24 sierpnia 1899 r. w Sedschütz w powiecie prudnickim (obecnie Dziedzice, gm. Strzeleczki, pow. krapkowicki). Ukończyła 8 klas szkoły powszechnej, a następnie w latach 1919-1920

uczęszczała do Państwowego Seminarium Nauczycielskiego w Krakowie. Jednak przerwała naukę i w sierpniu 1920 r. udała się na teren Górnego Śląska, gdzie rozpoczęła pracę w Polskim Komisariacie Plebiscytowym na terenie powiatu kozielskiego. Jadwiga Magiera wspierała nie tylko akcję plebiscytową, ale była również zaangażowana w organizację ochronek oraz uczenie dzieci języka polskiego. Po wybuchu III powstania śląskiego trafiła do obozu dla uchodźców w Goczałkowicach. Tam ponownie zaangażowała się w pracę w obozowej szkole. W 1922 r. wzięła ślub z Wincentym Baronem. W 1939 r. Jadwiga Baron pełniła służbę jako sanitariuszka w szpitalu polowym na Wołyniu. Dostała się do niewoli sowieckiej, skąd została zwolniona w grudniu '39 r. i trafiła do Lwowa. Po przejściu na tereny okupowane przez Niemców została ponownie aresztowana i osadzona w obozie na terenie Sudetów. Do Mikuszowic wróciła w 1940 r. Za swoją działalność niepodległościową została odznaczona Medalem Niepodległości (29.12.1933 r., leg. Nr 8240). Zmarła 17 września 1946 r.

Opr.: D. Mikoda

Akcja oznaczania grobów znakiem pamięci opracowanym przez Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach rozpoczęła się 5 lipca 2021 r w dzień setnej rocznicy zakończenia III powstania śląskiego. Znak pamięci „Tobie Polsko” ma formę proporczyka o rozmiarach ok. 20 x 8 cm wykonanego z porcelany nagrobnej. Umieszczono na nim inwokację „Tobie Polsko”, pod którą znajduje się wizerunek orła otoczonego datami powstań, a poniżej napisy „Grób Powstańca Śląskiego” i „Instytut Pamięci Narodowej”. Proporzec jest wzorowany na sztandarze powstańczym „Tobie Polsko”, który wykonano na początku 1920 r. w pracowni przy redakcji „Katolika” w Bytomiu i który obecnie znajduje się w zbiorach Muzeum Czynu Powstańczego w Górze Św. Anny. Muzeum posiada także fotografię z uroczystości upamiętniającej uchwalenie Konstytucji 3 Maja, która przedstawia pochód mieszkańców wsi Osiek (pow. strzelecki, woj. opolskie) z tymże sztandarem niesionym przez A. Szulca do Rozmierzy. Uroczystości te obchodzono na całym Górnym Śląsku w niedzielę 2 maja 1920 r. i były to pierwsze legalne obchody tej rocznicy na tym terenie. Dzięki postanowieniom artykułu 88 Traktatu Wersalskiego o przeprowadzeniu plebiscytu, dla zapewnienia jego bezstronności, w lutym 1920 r. obszar plebiscytowy wyłączono z państwa niemieckiego i poddano kontroli wojsk alianckich, a pełnię władzy przejęła na nim Międzysojusznicza Komisja Rządząca i Plebiscytowa Górnego Śląska z gen. Henri Le Rondem na czele. Umożliwiło to Polakom legalne demonstrowanie swoich dążeń i używanie symboli narodowych.

Tobie Polsko